

8. oktober 1992

EM 1992/8

EM 1992/9

Udtalelse til forslag til folketings love om hjemmestyrets overtagelse af ekspropriationsområdet og forslag til landstingslov om ekspropriation
(Landsstyreformanden)

Forelæggelsesnotat

1. behandling

Gennemførelse af ekspropriationer i Grønland, også på områder som hjemmestyret har overtaget, har hidtil været et statsanliggende reguleret ved en folketingslov fra 1972.

Det må imødeses, at det kan blive aktuelt med gennemførelse af ekspropriationer i forbindelse med hjemmestyreanlæg i de kommende år:

Dels fordi hjemmestyret efter overtagelsen af sundhedsvæsenet har overtaget alle større områder, som efter hjemmestyreloven kunne overgå til hjemmestyret, og dels fordi, mange byer nærmer sig fuld udnyttelse af områder, som kan bebygges uden væsentlige ekstraomkostninger, hvorfor det kan blive nødvendigt at inddrage allerede udnyttede arealer til nyanlæg.

Konkret i forbindelse med nyanlæg til containertrafikken vil der kunne opstå behov for at benytte allerede udnyttede arealer i de eksisterende havneområder.

Med dette udgangspunkt har hjemmestyret anmodet den danske stat om at tilvejebringe den fornødne hjemmel til, at hjemmestyret selv kan fastsætte regler om ekspropriation på områder, som hjemmestyret har overtaget.

Trafikministeriet har herefter udarbejdet de omdelte forslag til statslove, som kort fortalt går ud på følgende:

Det ene forslag bemyndiger hjemmestyret til at fastsætte regler om hjemmel til og fremgangsmåden ved ekspropriation på områder, som er overtaget af hjemmestyret, mens det andet forslag ændrer den eksisterende lov således, at den deri beskrevne fremgangsmåde fremover kun finder anvendelse ved statens ekspropriationer i Grønland.

Som en konsekvens af områdets overgang, har Landsstyret besluttet at søge gennemført et særligt regelsæt om fremgangsmåden ved hjemmestyreekspropriationer til afløsning af reglerne i statsloven.

Som en konsekvens af, at Grundloven kræver, at det af lovgivningen skal fremgå, ved hvilke formål almenvellet kræver, at der kan ske ekspropriation, skal det fremover af de enkelte landstingslove og landstingsforordninger, som regulerer de offentlige anlægsaktiviteter, klart fremgå, til hvilke konkrete formål ekspropriation kan ske.

Landsstyret har valgt at fremsætte nærværende forslag til landstingslov, som foreskriver en relativt enkel fremgangsmåde ved ekspropriationer rettet mod private, som samtidig giver borgerne de bedst mulige retsgarantier.

Ud fra overordnede politiske overvejelser finder Landsstyret det ikke korrekt at lovregulere adgangen til at ekspropriere kommunal ejendom, da evt. konflikter med kommunerne i den forbindelse bør søges løst på anden måde.

Ekspropriationskompetencen forudsættes placeret i Landsstyret, mens erstatningsfastsættelsen overlades til et udvalg med uvildige vurderingsmænd udpeget af sagens parter og den pågældende kommunalbestyrelse.

Sammensætningen af udvalget skyldes først og fremmest ønsket om, at udvalget ikke skal kunne beskyldes for inhabilitet og partiskhed i erstatningsfastsættelsen. Den foreslåede nyordning minimerer også risikoen for, at sagerne indbringes for domstolene efterfølgende.

Modellen med vurderingsmænd er kendt i Danmark fra de sagsområder, hvor systemet med ekspropriations- og taksationskommissioner ikke anvendes.

Forslaget foreskriver også en kontrol af Landsstyrets ekspropriationsbeslutninger og retsgarantier i form af krav om afholdelse af besigtigelsesforretning og adgang for parterne til at redegøre for deres synspunkter.

Det fremsatte forslag til landstingslov forudsættes ikke at medføre nye administrative udgifter, idet de omkostninger, som ekspropriationer vil medføre, som udgangspunkt skal følge det enkelte anlægsprojekt.

Jeg skal også henlede opmærksomheden på, at landstingsloven foreslås sat i kraft den **1.** november i år under forudsætning af Folketingets vedtagelse af områdets overgang til hjemmestyret.

Idet jeg endelig skal henvise til bemærkningerne til de omdelte forslag, skal jeg indstille, at Landstingetinget godkender områdets overgang til hjemmestyret i overensstemmelse med de foreliggende forslag til folketingslove, og at Landstinget vedtager det foreliggende forslag til landstingslov.